

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานพื้นฐานในท้องถิ่นซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีภารกิจในการที่จะต้องจัดบริการสาธารณะที่จำเป็นให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของภาครัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ที่มีหน้าที่ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 283 ว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไป ในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตน โดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย ด้วยการกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 282 ซึ่งระบุว่า “การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น และมีหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ชัดเจน สอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติโดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือที่นอกเหนือจากกฎหมายบัญญัติไว้มิได้” และที่สำคัญก็คือการถือปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 287 ที่กำหนดว่า “ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวไว้ด้วย ในกรณีที่การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนกระทำการเป็นเวลาพอควร และกรณีที่เห็นสมควรหรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจะจัดให้ประชาชนออกเสียง

ประชามติเพื่อตัดสินใจก็ได้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชน ในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่ายและผลการดำเนินงานในรอบปีเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (โกวิทย์ พวงงาม, 2550 : 155)

เมื่อปี พ.ศ. 2546 ได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยมีเหตุผลว่า “โดยที่ที่มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองนโยบายต่อการพัฒนาประเทศและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการนี้ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น และประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการรวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ” ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกานี้ในมาตรา 52 ได้กำหนดไว้ว่าให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวพระราชกฤษฎีกานี้โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในหมวด 5 ซึ่งได้แก่

การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและหมวด 7 ได้แก่ การอำนวยความสะดวกและการสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้การบริหารราชการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การอำนวยความสะดวกและการสนองความต้องการของประชาชนซึ่งเป็นหลักสำคัญของระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ดังนั้นหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องถือปฏิบัติ เพราะเป็นกฎหมายที่บังคับใช้กับทุกส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชนและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากองค์กรเหล่านี้มีอิสระในการบริหารงานแต่มีส่วนใกล้ชิดต่อการให้บริการประชาชน โดยตรงในปี พ.ศ. 2541 รัฐบาลยกฐานะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล

เพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล สามารถพัฒนาได้ ดังนั้นในวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 รัฐบาล ได้ออกกฎหมายเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล พร้อมกันทั้งหมด และปฏิบัติการกิจตามหน้าที่กำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร โดยมีเกณฑ์ การพิจารณาเลื่อนเป็นเทศบาล คือ จำนวนและความหนาแน่นของประชากรในท้องถิ่น ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ โดยพิจารณาจากการจัดเก็บรายได้ ตามที่กฎหมายกำหนดและ งบประมาณรายจ่ายในการดำเนินงานกิจการของท้องถิ่น ความสำคัญทางการเมืองของท้องถิ่น โดยพิจารณาศักยภาพ ของท้องถิ่นนั้นว่าสามารถพัฒนาความเจริญได้รวดเร็วมากน้อยเพียงใด (วิชิต โปธาราม. 2547 : 1)

ปัจจุบันแนวคิดธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับและแพร่หลายมากขึ้นจากการศึกษา แนวคิดขององค์กร หน่วยงาน นักบริหาร นักวิชาการและนักเศรษฐศาสตร์ทั่วไปสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการขั้นพื้นฐานและยุทธศาสตร์ที่สังคมโลกต้องการ ให้เกิดขึ้นและ นำมาใช้เพื่อลด บรรเทาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงช่วย สร้างคุณค่า จิตสำนึกทางปัญญาวัฒนธรรมและจริยธรรมทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองทำ ให้มีความเป็นธรรมของสังคม มีความโปร่งใส ได้รับการยอมรับและเชื่อถือ มีประสิทธิภาพ และคุณภาพมาตรฐานที่สูงขึ้นมีการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นภูมิคุ้มกันที่ทำให้มีความเข้มแข็งมี เสถียรภาพ มีความมั่นคงปลอดภัยทุกภาคของสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและมีคุณภาพ ชีวิตที่ดี

สำหรับประเทศไทยได้นำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิรูปการเมือง โดยได้ วางรากฐานแนวคิดนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หลาย ประเด็น เช่น ความโปร่งใส การตรวจสอบ ความมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วม ความ รับผิดชอบ และการกระจายอำนาจ

ปัจจุบันหลักธรรมาภิบาลได้เป็นมาตรฐานสากลที่องค์กรและหน่วยทั่วไปต้องการ ให้เกิดขึ้น ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่ทั้งองค์การสหประชาชาติ ธนาคาร โลก และกองทุนเงิน ระหว่างประเทศ รวมทั้งธนาคารพัฒนาเอเชีย มีข้อสรุปร่วมกันว่า เป็นกุญแจสำคัญประการ หนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาและ กลุ่มประเทศยากจน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2542 : 5) และใช้เป็น เงื่อนไขในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศยากจนหรือประเทศกำลังพัฒนาโดย กำหนดให้ประเทศที่ขอรับความช่วยเหลือจะต้องสร้างธรรมาภิบาลขึ้นในระบบการบริหาร

จัดการของรัฐ เมื่อประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงเมื่อปี 2540 จนต้องขอความช่วยเหลือทางด้านเงินกู้ยืมภายใต้โครงการกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เงื่อนไขดังกล่าวก็ได้ถูกนำมาใช้กับประเทศเช่นเดียวกัน แนวคิดธรรมาภิบาลนี้ได้รับการขานรับจากนักวิชาการ

นักธุรกิจ นักบริหาร ปัญญาชน สื่อมวลชน และกลุ่มองค์กรต่าง ๆ (ชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ, 2544 : 117) รัฐบาลขณะนั้นเห็นความจำเป็นที่ประเทศจะต้องมีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันการณ์ จึงได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขึ้นในระบบต่าง ๆ ของประเทศ ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2542 : 7-8) ระเบียบดังกล่าวกำหนดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า หลักการดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้เป็นหลักการบริหารประเทศ

นอกจากนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรัฐบาลได้กำหนดให้ใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นยุทธศาสตร์ 1 ใน 3 กลุ่มยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ และถือว่าธรรมาภิบาลเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อื่นไปสู่เป้าหมาย โดยกำหนดให้สร้างธรรมาภิบาลให้เกิดในทุกภาคของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544 : 18)

เทศบาลเมืองมหาสารคาม จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งเทศบาลพุทธศักราช 2479 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจและหน้าที่ในการตัดสินใจในการบริหารงานเทศบาล และอำนาจหน้าที่ต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 30 ชุมชน มีคณะกรรมการชุมชน เป็นผู้ประสานงานในการพัฒนาชุมชน ระหว่างชุมชนกับเทศบาล ด้านการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้วางนโยบายในการพัฒนาภายใต้วิสัยทัศน์ “เมืองน่าอยู่ คู่การศึกษาพัฒนาสังคม” และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ดังกล่าวไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลสามปี (2552-2554) แบ่งออกเป็น 5 ด้าน 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความสะอาด

- 3) ด้านการศึกษา วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) ด้านสังคมอยู่ดีมีสุข และ
5) ด้านการพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการองค์กร

การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน และตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล เป็นธรรม โปร่งใส และประหยัด เทศบาลได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินงาน กล่าวคือ ด้านการมีส่วนร่วม ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา ซึ่งเป็นการกำหนดนโยบายของคณะผู้บริหารท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยเป็นคณะกรรมการการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล และคณะกรรมการจัดซื้อและจัดจ้างของเทศบาล ตลอดจนการนำข้อร้องทุกข์ ร้องเรียนของประชาชนมารวบรวมและกำหนดเป็นโครงการในแผนพัฒนาเทศบาล ด้านความโปร่งใสมีการจัดทำแผนภูมิ/ขั้นตอน/กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จแต่ละขั้นตอน และกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ประกาศให้ประชาชนทราบ รวมทั้งมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถเข้าดูได้อย่างสะดวก การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลได้โดยอิสระอย่างไรก็ตาม แม้เทศบาลจะได้มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลไว้ครอบคลุมทุกด้านแล้วยังพบว่า การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในด้าน โครงสร้างพื้นฐาน และด้านอื่นๆ มาเป็นลำดับ เป็นต้นว่า ความต้องการเกี่ยวกับการก่อสร้างและปรับปรุงถนน ทรอกซอย และระบบระบายน้ำ ซึ่งสาเหตุเกิดจากการที่ชุมชนนั้นๆ ยังไม่มีระบบระบายน้ำ หรือมีระบบระบายน้ำแล้วแต่ยังไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน เพราะเมื่อฝนตกหนัก จะมีน้ำท่วมขังอย่างรวดเร็วแต่ระบายออกช้า รวมถึงความต้องการเกี่ยวกับการขยายเขตไฟฟ้า ประปา

จากสภาพการณ์ดังกล่าว เป็นสิ่งบ่งชี้ว่า การจัดการดำเนินงานของเทศบาลยังไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล เมืองมหาสารคาม และใช้เป็นข้อสนเทศในการนำไปพัฒนาการดำเนินงานของเทศบาลเมืองมหาสารคามให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองตรงกับความต้องการของประชาชน รวมทั้งเพื่อเป็นการเสริมสร้างและสนับสนุนการกระจายอำนาจ สร้างความเข้มแข็งให้ภาคประชาสังคมและประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม

คำถามการศึกษา

1. ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อยู่ในระดับใด
2. พนักงานเทศบาลที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และหน่วยงานที่สังกัดแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคามที่แตกต่างกันหรือไม่
3. ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และหน่วยงานที่สังกัดที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ขอบเขตการศึกษา

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ พนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 115 คน (เทศบาลเมืองมหาสารคาม. 2553 : เว็บไซต์)

2. ตัวแปรในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งในการทำงาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ซึ่งแยกเป็น 6 ประการ ได้แก่

3.1 หลักนิติธรรม

3.2 หลักคุณธรรม

3.3 หลักความโปร่งใส

3.4 หลักการมีส่วนร่วม

3.5 หลักความรับผิดชอบ

3.6 หลักความคุ้มค่า

4. ระยะเวลาในการศึกษา ระหว่างเดือน ธันวาคม 2553 - พฤษภาคม 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้ให้ความหมายศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เรื่องความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคามไว้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การปฏิบัติงานให้เกิดกิจกรรมหรือผลงานอันแสดงว่าได้ดำเนินตามหลักธรรมาภิบาล

2. หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการสำคัญ 6 ประการ อันเป็นผลจากการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 ซึ่งประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วมและหลักคุณธรรม และออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ซึ่งประกอบด้วย

2.1 **หลักนิติธรรม** หมายถึง กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ถูกต้องเป็นธรรมในเทศบาลตำบล และเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น

2.2 **หลักคุณธรรม** หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยตรงรณรงค์ให้พนักงานเทศบาลปฏิบัติงานในเทศบาลตำบล ยึดเป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัย

2.3 **หลักความโปร่งใส** หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของพนักงานประจำที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบล โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกส่วนให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

2.4 **หลักการมีส่วนร่วม** หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจของพนักงานประจำที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบล ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

2.5 **หลักความรับผิดชอบ** หมายถึง การตระหนักในหน้าที่ความสำคัญในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของพนักงานประจำที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบล

2.6 **หลักความคุ้มค่า** หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีค่า และมีอย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงรณรงค์ให้พนักงานประจำที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบล มีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า

3. **ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาล** หมายถึง ทศนคติ หรือความรู้สึกนึกคิดของพนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม ต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในเทศบาล

4. **พนักงานประจำเทศบาลตำบล** หมายถึง พนักงานเทศบาล และลูกจ้างสังกัด เทศบาลเมืองมหาสารคาม

ประโยชน์การศึกษา

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการศึกษานี้สามารถเป็นแนวทางในการนำหลัก
ธรรมาภิบาลมาใช้ในเทศบาลเมืองมหาสารคามและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และ
นำไปปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการในองค์กรให้ดีขึ้น ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อ
ผู้ที่สนใจที่จะนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้ในการพัฒนาปรับปรุงองค์กรต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY